

Robert Kurbaša
rkurbi@gmail.com

MORE, BEPO, NIKOLA I JA

Zamoljen da kažem nešto o Josipu Pupačiću i predstavi *More, Bepo, Nikola i ja* koju sam zajedno s kolegom Enesom Kiševićem priredio pa postavio na scenu, moram se mislima i rečenicama vratiti u svoje djetinjstvo i osnovnoškolsko obrazovanje kada sam se prvi put susreo s njegovom poezijom.

Bilo je to na satima Hrvatskoga jezika na predavanjima moga učitelja, a danas prijatelja, umirovljenoga profesora hrvatskog jezika, gospodina Tomislava Najeva. Pupačićeva rana poezija možda je najbliža senzibilitetu mladih ljudi jer je neposredna i pristupačna s jasnim motivima i narativom, a opet ezoterična u svome izjednačavanju objekta sa subjektom, dakle ljubavna, mistična, a opet jednostavna i pitka. Najbolji primjer za to jest pjesma *More* koja je mnogim učenicima viših razreda osnovne škole bila svojevrsna inicijacija u dublje razumijevanje pjesničkoga izričaja Josipa Pupačića. Meni zasigurno.

Možda su me upravo ta sjećanja na izvorne i jasne emocije Pupačićevih pjesama iz osnovnoškolskoga obrazovanja nagnala da jednoga dana započnem raditi na predstavi posvećenoj njemu i njegovu pjesništvu.

U knjižici o predstavi, tridesetak godina kasnije, pišem:

„Poetski, kao u kakvom snoviđenju susreću se dvije srodne duše, dva prijatelja i kuma. Priča je to o pjesnicima i pjesništvu. O Josipu Pupačiću i Nikoli Milićeviću, bardovima hrvatske lirike 20. stoljeća. U nizu njihovih, dramaturški procesuiranih i scenski uobličениh pjesama i eseja, a sve kroz dijalošku i pripovjedačku kazališnu formu, lik Milićevića kroz svoje autohtone rečenice evocira životnu putanju Josipa Pupačića Bepa, čija pak životna priča nadilazi okvire ‘normalne’ ljudske patnje. Suosjećajući s njim, Milićević i sam prolazi Bepov životni put pjesničkoga traženja smisla od dječaćkih zanosa ranoga stvaralaštva pa

sve do krajnjega transcendentalnoga poimanja svijeta koji svoj vrhunac dostiže u posljednjoj zbirci pjesama *Ustoličenje* i u pjesmi *Moj križ svejedno gori*.“

Sam proces rada na predstavi nije bio jednostavan ni lagan. Lišen bilo kakvoga suvisloga narativa, trebalo je uobličiti i suobličiti pjesnikov život na sceni zajedno s njegovim pjesničkim radom. Kao oslonac poslužio mi je esej Nikole Milićevića *Križ patnje i kamen vjere* pa se samim time javila ideja o uvođenju još jednoga lika u predstavu, osim samoga Pupačića. Tako je monodrama prerasla u duodramu gdje lik Milićevića služi kao sredstvo, ali i osjećajni subjekt, odnosno pripovjedač koji svoja sjećanja na Bepa oživljava i materijalizira na sceni. Kolega Enes Kišević, koji je i sam pjesnik, igra ulogu Josipa Pupačića u svim etapama njegova stvaralaštva, dok sam se ja posvetio ulozi Nikole Milićevića. Nastojao sam režijskim pristupom i glumačkim rješenjima što više prostora dati liku Josipa Pupačića na čijoj tragičnoj sudbini počiva ova drama. Ipak, taj se sukob ne događa zbog nekoga drugoga ili trećega lika, nego je duboko u samoj osobi Josipa Pupačića koji izmorem nizom nesretnih, grubih i tužnih okolnosti biva gurnut na rub provalije svoga mentalnoga i emocionalnoga zdravlja suočavajući se sa smislom vlastitoga postojanja. Njegova tragedija kulminira, ali se i okončava avionskom nesrećom na Krku pri povratku iz Londona u kojoj pogiba s cijelom užom obitelji, suprugom i kćerkom.

Esej Nikole Milićevića, koji mi je poslužio kao inspiracija, uokviruje scensku priču o prijateljstvu Nikole i Bepa.

Pupačićeva nenadana smrt, političke okolnosti toga vremena, umjetnička ostavština te pedagoški rad na zagrebačkome Filozofskom fakultetu čine ga iznimno interesantnim dionikom svoga vremena.

Bio je jedan od čvrstih primjer hrvatskoga identiteta i potpisnik *Deklaracije o položaju hrvatskoga jezika*. Međutim, njegova ljudska veličina krije se u emotivnoj dubini njegova pjesničkoga opusa te je razumljiv njegov pritajen odnos prema svijetu u kojemu duboko pati i za kojega, u zreloj fazi svoga stvaralaštva ne pronalazi snage za optimizam. Shrvan smrću trojice braće, borbom za zdravlje svoje kćerke Rašeljke i nizom drugih intimnih nevolja,

kojih je zasigurno bilo, Pupačić svoju posljednju zbirku pjesama okrunjuje pjesmom *Moj križ svejedno gori*. Po toj će pjesmi postati prepoznatljiv i ući u anale hrvatske moderne lirike. U predstavi *More* također ima značajno mjesto. Ona je svojevrsna „točka na i“ u gradaciji njegova pogleda na život koji iznova pokušava stvoriti, no ne uspijeva. To je pjesma oko čije smo interpretacije kolega Enes i ja proveli sate i sate razgovarajući i razmišljajući. Trebalo je pronaći ponajbolji način, odnosno ključ po kojemu bi se ta pjesma snimila i izvodila. Odlučili smo se da pjesmu podložimo glazbenom podlogom koju je napravio Miki Nopling (umjetničko ime), moj stalni glazbeni suradnik. Enes je stihove izgovarao polako u ritmu lagane koračnice prateći glazbu, ali nasuprot turobnome i mračnome tonu iste, njegov je glas bio vedar i optimističan. Glas koji je transcendentirao smrt i sada pomiren poziva na vječni život i ljubav „koja nam jedina ostaje“. Za mene, to je bila pobjednička formula i nijansa koja je pjesmi *More* dala legitimitet u ovoj predstavi. U njoj se krije cijela filozofija Bepova života koji jest patnja po definiciji, ali koji ima i skriveni smisao nadvladavanja te iste patnje te spokoja u onostranome. Pjesma *Moj Bog* Josipa Pupačića na samome kraju predstave također ide u tome smjeru, stoga cijela predstava završava u nadi stvaranja boljega čovjeka i društva.

*Našao sam ga i On je našao mene
moj Bog koji me voli
Našli smo se tražeći jedan drugog*

*i našao sam ga u sebi
jer živi u meni za me
i ja se u njemu radujem*

*Od iskona bili smo skupa
i do konca bit će mi pratilac
moj Bog.*

PRILOG 1. Članak u *Slobodnoj Dalmaciji*

Splicani mogu večeras guštati na Filozofskom fakultetu u predstavi 'More', na sceni ih čekaju Enes Kišević i Robert Kurbaša

PIŠE JASMINA PARIĆ
17. prosinca 2021. - 15:10

Predstava „More“ spomen je na zavičajne antologijske pjesnike Josipa Pupačića i Nikolu Miličevića Nikola Vilić/Cropix

Na Filozofskom fakultetu u Splitu, danas, 17. prosinca u 19 sati bit će održana predstava posvećena **Josipu Pupačiću** u izvedbi književnika **Enesa Kiševića** i glumca **Roberta Kurbaše**.

Predstava *More... priča o prijateljstvu i pjesništvu* održava se u sklopu projekta posvećenom Josipu Pupačiću, stoga profesorice dr. sc. **Tea-Tereza Vidović Schreiber**, znanstvena suradnica, i doc. dr. sc. **Ivana Odža** pripremaju znanstveno-stručnu monografiju, znakovitog naslova, *Vinjeta za zavičaj*, a posvećenu upravo njegovom književnom opusu.

Predstava *More...*, spomen na zavičajne antologijske pjesnike Josipa Pupačića i Nikolu Milićevića praizvedena je 2019. godine.

To je priča o mitskom pjesničkom zagrljaju i prijateljstvu Pupačića kojeg tumači pjesnik (i glumac) Kišević i Milićevića kojega tumači Kurbaša.

Pupačić je 1971. godine nesretno stradao u avionskoj nesreći s vlastitom obitelji te je ove godine točno pedeset godina od njegovoga preranoga odlaska.

Enes Kišević, antologijski hrvatski pjesnik, koji je prijateljevao s Pupačićem, uspješno dočarava moć pjesničke riječi i donosi je živu i nepatvorenu pred publiku.

Robert Kurbaša je ukomponirao originalne dijelove Pupačićeve pjesme i proze i pretočio ih u mitski i poetski obred – on je ujedno i redatelj ovoga projekta.

Predstava je dio raznolikog adventskog programa koji se održava na Filozofskom fakultetu u Splitu, a kojega su svesrdno podržale dekanica izv. prof. dr. sc. Glorija Vickov, izv. prof. dr.sc. Antonela Marić i izv. prof. dr.sc. Ina Reić Ercegovac.